

BESZÁMOLÓ A TÁRSSZABÁLYOZÁSSAL
KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGRŐL
2013. JANUÁR 1. - 2013. JÚNIUS 30.

Tartalomjegyzék

1. Az MLE 2013. első félévben elvégzett, és a második félévre kitűzött feladatai 3
2. A szakértői bizottságok feladatai, összetétele, bizottsági tagok bemutatása 10

1. Az MLE 2013. első félévben elvégzett, és a második félévre kitűzött feladatai

A közigazgatási szerződések megkötése óta eltelt időszakot az MLE és a magatartási kódex hatálya alá tartozó médiatartalom-szolgáltatók számára stabilan kialakult és működő társszabályozási rendszer és infrastruktúra jellemezte.

A 2012 évre szóló beszámolóinkat elkészítettük, megtörtént a könyvvizsgálat is.

1.1. NMHH megkeresések, panaszos ügyek

2013 első félévben összesen egy esetben érkezett az NMHH-tól megkeresés az ügyben, hogy egy adott kérelmezett médiatartalom-szolgáltató az MLE társszabályozási kódexe hatálya alá tartozik-e.

1.2. MLE társszabályozási projektek, rendezvények, események, jogi és szakmai fellépések, egyéb projektek

- 1.2.1. A média- és hírközlési biztos, Dr. Bodonovich Jenő hivatala az öngyilkosságokról szóló híreknek, tudósításoknak a médiában való megjelenéséről, e megjelenések esetleges hatásairól kezdeményezett egyeztetést a szakmai szervezetek és az érintett médiumok képviselőivel. Ezen egyeztetési eljárás keretében a média- és hírközlési biztos úr megküldte nekünk is az ajánlást, amelyet a Magyar Lapkiadók Egyesülete a szakértői bizottsággal egyeztetve értékelt és a kért és szükséges szempontok alapján megválaszolt – a szakértői bizottságoztól, szakembereinktől érkezett vélemények, javaslatok figyelembe vételével. Következő lépésként a személyes egyeztetésre kerül sor 2013. június 27-én, amelyen Kovács Tibor, az MLE elnöke képviseli egyesületünket.¹
- 1.2.2. A közigazgatási szerződés előírja átfogó ágazati vizsgálat lefolytatását egy, a hivatal által jóváhagyott közérdekű témában. Ez a vizsgálat 2012-ben lezajlott, „A kiskorúak médiareprezentációja, a fiatalok védelme az érintett médiumokban” címmel. E vizsgálat eredményeiről 2013. február 22-én sajtótájékoztató tartottunk. Az idei évre vonatkozóan benyújtottuk témajavaslatainkat a Médiatanács számára, a soron következő vizsgálatot az ezzel kapcsolatosan meghozott döntés alapján tudjuk megkezdeni.²
- 1.2.3. Szervezetünk képviseltette magát a különböző, a médiával kapcsolatosan megrendezett eseményeken, konferenciákon. (Médiatanács Médiatudományi Intézete által szervezett "Média és identitás" konferencia; az NMHH és a KIM közös szervezésében megrendezett sajtótájékoztató a „Gyermekbarát internetért” témában stb.)
- 1.2.4. Szalai Annamária, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökének sajnálatos halála miatt - a médiatörvény értelmében - szervezetünk is leadta jelölését az új elnök személyére vonatkozóan. Jelölésünk alapja csak és kizárólag szakmai, tudományos munkásság volt, és olyan személyeket ajánlottunk a Miniszterelnök úr figyelmébe, akik felkészültségét, hozzáállását és a feladat betöltésére való alkalmasságát a lapkiadó társadalom – a maga sokszínűsége mellett – egyaránt elismeri.

¹ A részletes állásfoglalásunk az 1. számú mellékletben található.

² A benyújtott témajavaslatok a 2. számú mellékletben olvashatóak

- 1.2.5. Az MLE, mint a médiaértés, olvasásra nevelés elkötelezett híve többször jelezte az NMHH felé, hogy szakmai tapasztalatait, évtizedes tudástárát felajánlja a Búvösvölgy projekt fejlesztéséhez, ezzel kapcsolatban azonban sajnálatunkra nem sikerült közös projektet megvalósítani a Hatósággal.

1.3. Szakmai/jogi tevékenység

Az MLE folyamatosan figyelemmel kíséri a médiára vonatkozó, médiával kapcsolatos jogi és törvényi változásokat, egyeztet tagvállalataival a náluk esetlegesen felmerülő szakmai és jogi kérdésekről. E szakmai egyeztetéseknek megfelelően folyamatosan véleményezi a módosító javaslatokat, illetve szükség esetén állásfoglalást ad.

Gyermekbarát internettel kapcsolatos szakmai véleményezés

Felkérésére véleményeztük az NMHH Médiatanácsa „Gyermekbarát internet” szabályozására tett javaslatait. A Magyar Lapkiadók Egyesülete elkötelezett híve a gyermekekre ártalmas tartalmakkal szembeni küzdelemnek, ahogyan médiaértési, olvasásra nevelési programunkat is kiemelt társadalmi célú küldetésének megfelelő hangsúllyal kezeljük. Nem vitás, hogy a gyermekek és fiatalkorúak védelemre szorulnak minden olyan médiatartalommal szemben, ami a személyiségfejlődésüket akár csak feltételes módban is, de veszélyeztetheti.

A gyermekekre káros tartalmakkal szembeni védelemben álláspontunk szerint a jogi előírások a tudatos szülői odafigyelés és a kifejezetten erre a célra készített oktatási programok mellett kiegészítő, támogató szerepet tudnak betölteni, ugyanis a folyamatosan változó műszaki környezetet illetve a médiafogyasztási szokások alakulását nem lehet csak és kizárólag a jogi szabályozással lekövetni.

A szabályozási javaslatot megtárgyalta a Magyar Lapkiadók Egyesülete Jogi Bizottsága és a bizottság tagjai egyetértettek az alábbiakban:

- az **önszabályozás erősítése** ezen a területen is kívánatos és támogatandó,
- a **gyermekvédelmi szűrőszoftverek, a szülői felügyeleti alkalmazások használata elterjedésének támogatása**, a felhasználók tájékoztatása hatékonyságának növelése, a szűrő programok kommunikálása kiemelkedő és fontos feladat. Ugyanakkor kiemelt figyelmet kell fordítani a megváltozott műszaki környezetnek és a médiapiaci értékláncnak megfelelő elvárások kialakításának, a szabályozás nem róhat teljesíthetetlen kötelezettséget a médiapiac szereplőire,
- a szabályozás irányai kérdésében a **„szűrt internetet” (white list) nem támogatjuk, szubjektív döntésre lehetőséget adó eljárásnak tekintjük**, (a javaslat félreérthető fogalom használata miatt nem egyértelmű az sem, hogy e tekintetben ki minősül hírközlési szolgáltatónak),
- a közintézményekben **kötelező szűrőszoftver alapvetően jó megoldás**, abban az esetben, ha az intézményben **a nagykorú látogatók számára is rendelkezésre áll a nem szűrt internet**

(„kakaóbiztos” számítógépek), az iskolákban értelemszerűen a fenntartó joga és kötelessége a feltételek megteremtése (köznevelés vs. közoktatás),

- rendkívül fontos, hogy a hangsúly a **megelőzésre kerüljön**. Az online média-értés a helyes út (felkészítés arra, hogy tudatosan ne használják a káros tartalmakat), nem pedig a mindenekelőtt és felett való tiltás (a klasszifikáció ellentétes hatás is kiválthat: a multitasking, illetve az egyre terjedő mobil médiahasználat, az új és még újabb kommunikációs technikák és az ezekre épülő tartalomszolgáltatással kapcsolatos tudatos médiaértés, médiaműveltség elsajátításának állami támogatása kell, hogy középpontban álljon),

- a tervezett **szabályozás feleljen meg a hatályos EU Irányelveknek** (így például az értesítés-eltávolítási eljárás szerzői jogon túli kiterjesztése ellentétes a vonatkozó Irányelvvel, egy polgári jogi jogviszonyt kriminalizál, a videojátékok klasszifikációs kötelezettségének bevezetése sérti az áruk és szolgáltatások szabad áramlására vonatkozó elvet. Fontosnak tartjuk megemlíteni egyébként azt is, hogy a tartalomszolgáltatók jogszabályi rendelkezés hiányában is eleget tesznek a tartalom eltávolításnak, amennyiben jogosnak ítélik azt),

- a **statikus és dinamikus IP címekkel kapcsolatos** elképzelés illetve a domain nyilvántartás a terület teljes félreismerését jelenti (nem is értjük a problémát), ennek a kérdésnek a kriminalizálását a legnagyobb mértékben ellenezzük,

- a **közösségi oldalak (Facebook - Google) a jövőben sem fognak a magyar szabályozás hatálya alatt állni**.

(A közelmúltban elfogadott törvénymódosítással mely az elektronikus adatforgalom szabályozásáról szóló bekezdéseket is tartalmaz (nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény módosítása): módosítás előtt a magyar bíróság úgy ítélte meg, hogy egy internetes tartalom nem felel meg a magyar törvényeknek, de a tárhelyszolgáltató külföldön volt, ahol a magyar bíróság ítélete nem érvényes, akkor eddig az állam nem tehetett semmit a tartalom eltüntetéséért.

Az új rendelkezés szerint, ha a magyar bíróság ítélete alapján a magyar jogszabályokba ütközik a tartalom, akkor az igazságügy-miniszteren keresztül a magyar állam megkeresi a külföldi országot, ahol a tárhely van, és tájékoztatja a bírósági ítéletről. Ha a külföldi hatóság nem lép 30 napon belül, akkor a magyar hatóságok blokkolhatják a külföldi szerverről érkező adatokat, vagyis elérhetetlenné tehetnek honlapokat.)

- **videójátékok klasszifikációja**, miután utólagos klasszifikációról van szó - hazai gyártású videó játék nincs forgalomban - ilyen irányú korlátozás sértheti az áruk és szolgáltatások szabad áramlásának elvét

- **médiaértés oktatását és az Uniós gyermekvédelmi szabályok átültetését** a minden rendelkezésre álló eszközzel támogatjuk, egyesületünknek évtizedes gyakorlata van médiaértéssel, olvasásra neveléssel kapcsolatos programok működtetésében, tartalmi fejlesztésében, így ezzel kapcsolatban rendkívül gazdag tudástárral rendelkezünk. Ennek hasznosítását ismét felajánljuk az érintett kör számára.

- **korhatár kategória feltüntetése** az elektronikus műsorkalauzban már jelenleg is létezik. Fel kell, hívjuk azonban a jogalkotók figyelmét arra a tényre is, hogy a műszaki környezet változása, az új kommunikációs technikákra épülő tartalomszolgáltatások, a terjedő mobil médiahasználat miatt nem feltétlenül a korhatáros jelzéssel ellátott klasszikus audiovizuális szolgáltatás kell, hogy a szabályozás

egyik központi eleme legyen. A 12 év feletti gyerekek televízió nézési szokásai elmúlt 1-2 évben döntően megváltoztak, az erre fordított idő drasztikusan csökkent.

- **Gyermekvédelmi Kerekasztal** létrehozásával alapvetően egyetértünk, hangsúlyozzuk azonban, hogy egy ilyen kerekasztal létrehozása nem jelentheti egy újabb szabályozó intézmény létrejöttét. Javasoljuk, hogy inkább a jelenlegi hatósági rendszeren túllépve, az oktatási, oktatáspolitikai és gyermekvédelmi intézményekkel közösen kell a gyermekvédelmi szabályok érvényesítését (mintegy komplex gyermekvédelmi intézményrendszer részeként) a társszabályozás részeként megoldani, megteremtve ezzel annak a lehetőségét, hogy a jövőre nézve átvegye a hatóságtól ezen speciális médiaszabályok érvényesítését.

- a **filmszínházra alkalmazandó életkor-ellenőrzési szabályok** újbóli visszaállítása álláspontunk szerint túlhaladottá vált (ld. életkor ellenőrzése személyi igazolvánnyal, illetve szülői beleegyezés kérése) Csak utalunk arra, hogy a tankötelezettség 16 éves korban megszűnik, és napi 8 órai munkaidőben munkajogviszonyt létesíthet a fiatakorú, továbbá akár 12 éves korától különösen súlyos, erőszakos bűncselekmény esetében végrehajtható szabadságvesztéssel büntethető, de a 18. születésnapja előtt 1 nappal nem nézhet meg adott esetben egy korhatáros filmet, úgy véljük ez nem a helyes irány a médiatudatos generáció felnevelése érdekében.

Ajánlás a kiskorúak védelmében a lineáris és lekérhető médiaszolgáltatások esetén alkalmazandó hatékony műszaki megoldásokra

Az anyag véleményezése során jeleztük, hogy a Magyar Lapkiadók Egyesülete mint szakmai szervezet is, és tagjai is elkötelezettek minden olyan intézkedés iránt, mely a kiskorúak tudatos médiafogyasztásra való nevelését segíti elő, fejleszti a médiaműveltséget, hozzájárul a rendelkezésre álló kommunikációs terek kreatív felhasználásához és az ehhez szükséges kompetenciák elsajátításához. Ennek elősegítésére az MLE, mint a társszabályozásban is résztvevő szakmai szervezet támogatja azokat a műszaki megoldásokat, melyek elősegíthetik a káros tartalmaknak a kiskorúaktól való távoltartását. Szükségesnek tartjuk ugyanakkor megjegyezni, hogy a megváltozott műszaki környezetre való hivatkozással a szabályozás nem róhat a médiatartalom szolgáltatókra, a médiapiac egyéb szereplőire teljesíthetetlen, vagy olyan kötelezettséget, amely a véleménynyilvánítás szabadságát aránytalanul korlátozza.

Az MLE tagvállalatai eddig is és a jövőben is minden rendelkezésükre álló eszközzel igyekeznek távol tartani a kiskorúakat a káros tartalmaktól, támogatják a tudatos szülői odafigyelésre való folyamatos figyelemfelhívást, segítik a tudatos médiafogyasztás elterjesztését.

Az MLE minden rendelkezésre álló eszközzel támogatja a médiaértési programokat, társadalmi szerepvállalása keretében mintegy egy évtizede működtet országos olvasásra nevelési programokat különböző korosztályok számára. Így, egyesületünknek évtizedes gyakorlata van médiaértéssel, olvasásra neveléssel kapcsolatos programok működtetésében, tartalmi fejlesztésében rendkívül gazdag tudástárral rendelkezünk. Ennek hasznosítását ismét felajánljuk az érintett kör számára, egyben azt is jelezzük, hogy üzeneteik eljuttatását is hatékonyan meg tudjuk oldani a programjaink keretében. Örömmel ajánlottuk fel ezúton is az NMHH Médiaértési Központjának fejlesztéséhez a nálunk felhalmozódott gazdag hazai és nemzetközi tudásanyagot, hogy beépülhessen a központ programjaiba.

A társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró sportesemények közvetítése a sajtóban

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa az MLE közreműködését kérve adatkéréssel fordult az egyesületi tagokhoz. Az adatszolgáltatás a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események, illetve azok közvetítési módjának meghatározása tárgyában a folyamatban lévő médiatanácsai eljárásban annak megítéléséhez volt szükséges, hogy egyes sportesemények iránt a társadalom egészét tekintve milyen fokú érdeklődés tapasztalható.

A Médiatanács a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény alapján hatósági határozatában dönt a kiemelt események köréről, illetve azok közvetítési módjáról, amely határozatát az Európai Bizottságnak is jóvá kell hagynia. E hatósági döntéshozatal során a Médiatanácsnak az Mttv.-ben rögzített, illetve az Európai Bizottság gyakorlatában kialakult szempontokat kellett figyelembe vennie. Az egyik ilyen, az Európai Bizottság által kialakított szempont szerint egy adott esemény kiemelt eseményként történő meghatározása során vizsgálendő, hogy az a társadalom széles körében különös visszhangot kelt-e, széles körű érdeklődésre tart-e számot (sportesemények vonatkozásában: nem csak az adott sportág szokásos közönségének fontos).

A Médiatanács eljárása során a megalapozott döntéshozatal érdekében konzultációkat folytatott az audiovizuális médiaszolgáltatókkal, sportági szövetségekkel, társadalmi szervezetekkel, illetve egyéb érdekelttel is. Az Európai Bizottság szükségesnek tartotta a Hatóság tájékoztatása alapján, hogy a Médiatanács a tervezett döntéséhez kapcsolódóan a piaci tendenciák megvilágításával, jelzés értékkel egyfajta képet adjon a hazai médiapiac szerkezetéről, a fogyasztási szokásokról, végső soron az egyes sporteseményekhez kapcsolódó, széleskörű társadalmi érdeklődésről. Ennek érdekében az Európai Bizottság kérte, hogy a Médiatanács röviden térjen ki arra, hogy az egyes sportesemények iránti érdeklődés a sajtótermékek piacán is érzékelhető-e. E körben az Európai Bizottság kifejtette, hogy nem szükséges konkrét, objektív lapolvasottsági (letöltési) adatokon alapuló piacelemzés, piackutatás, hanem elegendő a piaci folyamatok, piaci trendek általános, a piaci szereplők szubjektív véleménye alapján kialakított, tehát empirikus alapon nyugvó bemutatása. Ennek érdekében a Médiatanács eljárása során a fogyasztói szokásokat a fogyasztók megkérdezése útján is vizsgálja.

Fenti adatfelvétellel kapcsolatban az MLE aggályát fejezte ki, jelezve, hogy az Egyesület számára megküldött igen részletes kérdőív alapján a vizsgálat tárgya üzleti titkokra is kiterjedhet, így a Médiatanács az általa elvégzett lakossági kutatás eredményeinek véleményezésére szűkítette az MLE közreműködésével lefolytatott felmérését.

Ennek kapcsán az MLE a lakossági felmérés eredményeit elolvasva jelezte, hogy a kiemelt események iránt kiemelt a társadalmi érdeklődés is, valamint abban is, hogy az adott sportágot többen nézik, ha nagyobb esemény van.

Sajtótermékek esetében egyáltalán nem lehet a különböző tematikákkal, periodicitással, valamint az eltérő terjesztési hatósugárral rendelkező termékeket együtt elemezni és szemlélni.

A női, a gasztronómiai, tudományos-technikai, de a gazdasági-politikai, stb. kiadványok tematikája iránt érdeklődők nem feltétlenül igénylik a sporteseményekről való tájékoztatást, amennyiben ezek, vagy ezek némelyike számukra különös fontossággal bír, akkor arra a célra azokat a termékeket használják, amelyekben ezekhez az információkhoz hozzáférnek.

Teljesen más a helyzet a napilapokkal, amelyek lényege az aktualitásokról való tájékoztatás.

Itt is meg kell azonban különböztetni többek között például az országos, ezen belül is a közéleti- és bulvár, valamint a megyei napilapokat. Mivel a klasszikus közéleti országos napilap-típus egyre inkább kiszorul a piacról, így például egy országosnak nevezhető, nagyjából max. 50-60 ezer értékesített példánnyal rendelkező újság számára egy helyi szempontból kiemelkedő fontosságú esemény sem tud olyan relevanciával bírni, hogy esetleg nagyobb anyagban foglalkozzanak vele, hisz olvasóközönségének nagyobb része esetleg pont az ország más részéből való. Ráadásul ezeknek az újságoknak nem csak a sporteseményekről kell tájékoztatnia, hanem sok más érdeklődési területet le kell fedniük és igényt is ki kell elégíteniük, stabil struktúrával, rovatszerkezettel rendelkezve, mindig a tervezett oldalszámhoz igazított rugalmasságot engedhetnek meg maguknak.

A bulvárlapok koncepciója más alapokon nyugszik, azokon belül a kiadók a megítélésük szerint szükséges információkat be is illesztik a napi gyártásba. Nem vitatva a felmérés statisztikai eredményét, a megyei lapok esetében egészen másként alakul az elemzésben említett sportágak iránti érdeklődés. Nem vitás, hogy olvasói körében is a legnagyobb érdeklődés a négyévente megrendezésre kerülő nyári olimpiai játékokat övezi. Ezen belül pedig a játékok alatt is azokra a sportágakra összpontosul a figyelem, amelyekben jól szerepelnek a magyar versenyzők.

Ezért a megyei lapokban is kiemelt felületet szentelnek a kiadók az olimpiai játékoknak, nem melleleg persze azért is, mert ilyenkor a helyi sportélet is megáll, mindenki az olimpiára figyel.

A kutatástól függetlenül azonban, a második helyen a megyei lapoknál az olvasói érdeklődés a labdarúgásra összpontosul, egészen egyszerűen azért, mert az összes többi sportággal szemben, a legsűrűbben fordulnak elő ezek a sportesemények:

- a FIFA férfi labdarúgó-világbajnokság és az UEFA férfi labdarúgó-Európa-bajnokság nyitó mérkőzései, döntői, elődöntői és negyedöntői;
- a férfi labdarúgó nemzeti válogatott mérkőzései (beleértve a FIFA férfi labdarúgó-világbajnokság és az UEFA férfi labdarúgó-Európa-bajnokság mérkőzéseit, valamint a fent említett sportesemények selejtezőit, és a hivatalos barátságos mérkőzéseket);
- az UEFA-bajnokok ligája-döntő (függetlenül attól, hogy magyar klubcsapat részvételével zajlik vagy sem), valamint az UEFA-bajnokok ligája és az Európa-liga magyar klubcsapat részvételével zajló mérkőzései; - ezek olyan permanens labdarúgó esemény-sort jelentenek, amelyekre kiemelten figyelnek a szerkesztőségek.

Vagyis minden évben van olyan, több hónapon át tartó labdarúgó esemény-sorozat, amiről a világ, vagy Európa beszél, amiről e lapok nagyobb terjedelemben számolnak be olvasóiknak, mint az összes többi sportág történéseiről. A labdarúgó világbajnokságnak és az Európa bajnokságnak, mindig külön oldalakat nyitnak. És minden megyéből vannak fontos csapatokban játszó futballisták, akiknek a szereplését kiemelten figyelik a helyi lapok.

Vitathatatlan, a Formula-1 Magyar Nagydíj iránt is nagy az érdeklődés, de ezt sem csak önmagában egyedül emelnénk ki, hiszen a lapok olvasói számára az egész F1 mindvégig érdekes, minden héten önálló rovattal számolnak be a vidéki lapok az egyes fordulók eredményeiről (A megrendezés helyszíne - tapasztalatok szerint - teljességgel irreleváns: egy átlag megyei napilapolvasó számára a versenyek akár európai helyszínei is a felmerülő költségek miatt szinte teljességgel elérhetetlenek és ez vonatkozik a Magyarországon megrendezett futamra is. Személyes jelenlét helyett inkább az audiovizuális média típust részesítik előnyben, de ennek vizsgálata nem volt a részünkről elemzendő kutatás tárgya.

A megyei lapok sajátossága, hogy szinte minden megyében vannak kiemelt érdeklődésre számot tartó sportágak. Veszprém megyében például mindent megelőz a férfi, Győr-Sopron Megyében a női kézilabda iránti fokozott érdeklődés, Fejér-megyében a labdarúgás és a jégkorong van az élen, Vas-megyében kiemelkedő figyelem övezi a nehéz atlétikát, a kalapácsvetést, de ugyancsak erősek ezek a megyék kosárlabdában, fociban is. Mégsem állítható azonban az, hogy az ezekről a sportesemények való beszámolók közvetlen befolyással lennének a mindennapi megyei lapeladások mennyiségi mutatóira. A lapok kialakult tartalmi (rovat)arányain általában nem változtatnak a felsorolt sportágakban történtek. A megyei lapokban a helyi hír, vagy a világ- és országos (sport)hírek helyi érintettsége mindennél fontosabb.

Összességében elmondható, hogy a nem a kifejezetten csak sporttal foglalkozó sajtótermékek esetében a lapeladásokra a sporteseményekről való beszámolók nincsenek mérhető hatással. Egy-egy sajtótermék olvasói összetétele nagyon sokrétű, és a lapokban ezt a sokrétűséget kell szolgálniuk, hogy a sajtót amúgy sújtó komplex hatások ellenére olvasóközönségüket meg tudják tartani.

A Médiatanács által készített lakossági felmérés alapján készített összefoglaló dokumentum célja hogy kapcsolódva a médiatanácsi eljáráshoz a fogyasztók megkérdezése alapján készített lakossági felmérés a kiadókkal való együttműködés tekintetében releváns megállapításainak, eredményeinek, - mutassa be annak érdekében, hogy a Magyar Lapkiadók Egyesületének, illetve az egyesületen keresztül a sport tematikájú sajtóterméket kiadó vállalkozásoknak lehetőségük legyen a bemutatott adatokhoz viszonyítva nyilatkozni a tekintetben, hogy a Médiatanács által kiemelt eseményként azonosítani tervezett sportesemények álláspontjuk, tapasztalataik szerint általában mennyiben befolyásolják a sajtótermékek iránti érdeklődés fokát -, ebben a formában nem tudjuk visszaigazolni. (Az olimpiai játékok iránt megnyilvánuló fokozott figyelem egy különleges eseménynek tulajdonítható, melyre a lenti premisszák nem, vagy nem így vonatkoznak.)

- világbajnokságok, Európa bajnokságok, vagy ligamérkőzések iránt tanúsított fokozott olvasói érdeklődés erősen függhet attól, hogy
 - a) van-e az adott eseménynek magyar résztvevője
 - b) vagy egyéb magyar kötődése
 - c) mekkora az adott sportágnak a beágyazódottsága a magyar köztudatba.

Utaltunk arra a tényre is, hogy nem véletlenül maga a jelentés/felmérés is a nézettség kifejezést használja folyamatosan, ami egyértelműen arra utal, hogy ennek a kérdésnek az audiovizuális médiában van jelentősége, hatása a nyomtatott sajtóra nézve elenyésző, illetve nem mérhető.

2. A szakértői bizottságok feladatai, összetétele, bizottsági tagok bemutatása

A Bizottság tagjainak kijelölése az MLE Közgyűlése által elfogadott, a tagok általi jelöltekből álló szakértői listáról történik az MLE Elnöksége által. Egy-egy bizottság három tagból áll, akként, hogy a tagok birtokában kell legyenek az adott témában a megfelelő szakértelemnek, és a Bizottság legalább egy tagja jogi végzettséggel kell rendelkezzen. Jogi szakértőnk a bizottságok jogász tagjaival együtt elkészítette a szakértői bizottság ügyrendjét, melyet az MLE Elnöksége fogadott el, majd a jóváhagyást követően valamennyi bizottsági tag megkapott.

2013-ban az MLE Elnökség határozata alapján az alábbi bizottságok működnek:

Nyomtatott sajtótermékekre vonatkozó Bizottságok		
1	<i>Kecskés István</i>	
	Dr. Réti László	elnök
	<i>Somodi Géza</i>	
2	Dr. Nehéz-Posony Márton	elnök
	<i>Osváth Sámuelné</i>	
	<i>Újvári Miklós</i>	
Internetes sajtótermékekre vonatkozó Bizottságok		
1	<i>Dr. Polyák Gábor</i>	
	Dr. Rózsa Anett	elnök
	<i>Nagy N. Péter</i>	
2	<i>dr. Juhász Gábor</i>	
	Dr. Hümpfner Viktória	elnök
	<i>Kiss László</i>	
Lekérhető médiaszolgáltatásokra vonatkozó Bizottságok		
1	dr. Juhász Gábor	elnök
	<i>Gedei Norbert</i>	
	<i>Dr. Huszák Balázs</i>	
2	<i>Bujdos Attila</i>	
	<i>Kecskés István</i>	
	Dr. Polyák Gábor	elnök

1. számú melléklet: Öngyilkosságokról szóló tudósítások

A Magyar Lapkiadók Egyesülete egyetért azzal, hogy a médiának kiemelkedően pozitív szerepe van az öngyilkosságok megelőzésében, amennyiben - egyfajta társadalmi felelősségvállalként is – tényszerű, megbélyegzéstől mentes tudósításokat közöl. Lényeges, a média hogyan kezeli, mutatja be az öngyilkossági eseményt, szenzációs hírként jeleníti-e meg, vagy háttérét, alternatíváit, a lehetséges segítség módjait is megkísérli bemutatni.

Elismerve a fentiek fontosságát, a Magyar Lapkiadók Egyesülete - a szociológiai médiakutatás alapelveivel összhangban -, a médiának az egyén életében betöltött szerepével kapcsolatban az alábbiakat is fontosnak tartja hangsúlyozni:

- a médiafogyasztás nem passzív tevékenység: az egyén az egyes médiatartalmakat konstruktívan és destruktívan egyaránt fölhasználhatja életében,
- a médiafogyasztás folyamat, s az üzenetekre adott azonnali érzelmi reakciók csak hosszabb idő után értelmezhetők, s tekinthetők valódi válasznak,
- a társadalmi, kulturális szempontból eltérő háttérrel rendelkező emberek eltérően reagálnak a médiában látható üzenetekre,
- a fogyasztónak a médiában látottakra adott válasza gyakrabban tekinthető kreatívnak, mint utánzónak, mert a médiában tapasztaltak nem egyértelmű utánzásra sarkallják, csupán adalékok az általa kijelölt út megjárásához,
- az egyén életére a való világ törvényei vannak hatással; a média által közvetített információk annyiban befolyásolják, hogy megerősítik előítéleteit, hajlamait.

Rendkívül fontos, hogy a média megtalálja azt a keskeny határvonalat –és azon ne lépjen túl – ami az olvasók korrekt, tényszerű tájékoztatási igényének a kielégítését és az öngyilkosságokról szóló tudósításokra vonatkozó ajánlások korlátait jelenti. A tájékoztatás kérdése azért is nehéz, mert a klinikai szakemberek és a kutatók is elismerik, illetve egyetértenek abban, hogy az öngyilkosság tényének pusztán közlése nem elegendő egy tudósítás megalkotásához, ugyanakkor nagy kihívás olyan riportot/filmet készíteni, amely nem unalmas, és nem is provokáló.

A Magyar Lapkiadók Egyesülete álláspontja szerint pusztán az öngyilkosságokról szóló tudósításoktól való tartózkodás (más szóval a tények elhallgatása) önmagában nem fogja az öngyilkossági esetek számának csökkenését eredményezni. Ezzel szemben a médiának kiemelkedő szerepe lehet a megelőzésben a kérdéskörhöz kapcsoló információk széleskörű terjesztésével, a társadalmi tudatosság fokozásával. Így az öngyilkosságról szóló tudósítás/híradás – amennyiben megfelelő, tényszerű, szakmailag pontos információtartalmú és segítő szándékú – ahhoz is hozzájárulhat, hogy minél kevesebb élet érjen tragikus véget. A megelőzés komplex feladatot jelent, az öngyilkosság prevenciójában a társadalom legkisebb egységétől kezdve minden tagjának, ideértve a médiát is részt kell vállalnia.

A tagvállalatainkkal történt konzultációt követően, mintegy megkezdve a közös gondolkodást, a konzultációt, az alábbiakban szeretnénk felhívni a figyelmet néhány körülményre, ami segíthet a az ajánlás (javaslat) végleges tartalmának kialakításában:

- a túlszabályozás ellentmondásos helyzetekhez vezet, miközben bizonyos momentumok túlhangsúlyozását várja el, addig egyes elemek elhallgatását kéri, ami óhatatlanul torzulást eredményezhet a tudósításokban. Lehetséges, hogy az ajánlás egyes elemei azt a reményt kelthetik, mintha a média passzivitása, a probléma elhallgatása egyben a megoldást is jelenthetné azok felszámolásában.
- Az ajánlás értelmezésében az internet kizárólag külön médiumként szerepel, miközben minden tartalomszolgáltató jelen van ezen a területen is, így talán szükségtelen az eltérő szabályozás. A rejtett fórumokon felbukkanó káros tartalmak ellen persze fel kell lépni,

de ezen a területen különösen nehéz helyzetben van a szabályozó, hiszen még a felelős kiléte sem mindig ismert.

- Az internet egy bizonyos területe, a közösségi oldalak ugyanakkor sokkal nagyobb veszélyt jelentenek a fiatalokra. A cyberbullying jelensége, amikor öngyilkosságba hajszolják kirekesztett társukat ismerőseik, egyre terjed, és jelenleg semmiféle eszköz nem látható, amivel fel lehetne lépni ellene. A folyamat szinte a szemünk előtt zajlik, jóval kevésbé rejtett, mint a fórumok világa, és a megjelenő "tartalmakért" felelős tulajdonos is könnyen elérhető.
- A külföldi anyagok átvételénél a sajtó továbbra is azon az állásponton van, hogy az ügynökségi cikkek, videók már átmentek egy szűrőn, tehát nem lehet olyan tartalmuk, amely sértené a szabályokat. (Emellett az ajánlásban emlegetett túszejtések példája szerencsére nem talált követőre hazánkban, és ez ismét az automatizmus ellen jelenthet egy érvet). Igaz ez az MTI anyagaira is - lásd az általunk már többször is emlegetett lángolva a hídról a mélybe ugró férfiról készült díjnyertes fotósorozat. A helyzet rendezése érdekében továbbra is annak kimondását tartanánk kívánatosnak, hogy szerkesztett tartalomnak tekinthetőek-e a hírügynökségi anyagok, és azok előállítója egyedülként felel-e azokért.
- A kiterjesztett öngyilkosságok esetében a megfontolt, hiteles tudósítások talán segíthetnek abban, hogy felismerhetőek legyenek a tragédiákhoz vezető előjelek, ezen a területen tehát ugyanolyan veszélyesnek tartjuk az elhallgatást, mint a felszínes anyagokat.
- Lényegi ellentmondás fedezhető fel a szakemberek és az ajánlás szövege között a tekintetben, hogy a depresszió (lelki zavar) megemlíthető-e az öngyilkosságról szóló tudósításokban: egyes vélemények szerint ez szenzitív adatnak minősül (betegség), míg az ajánlás kifejezetten utal arra, hogy a depresszió (lelki zavar), mint öngyilkossági ok objektív, érzelemmentes bemutatása csökkenti az azonosulás veszélyét.

2. számú melléklet: Javaslatok átfogó ágazati vizsgálatokra

Személyiségi jogok, képmással való visszaélés és a közösségi oldalak

Továbbra is gondot okoz a mindennapi munkában, hogy miközben a közösségi média mára az első számú hírforrássá vált, teljesen esetleges az ott fellelhető képek és információk használatának megítélése. (Pl: Bruce Willis gyermekének Budapesten készült Twitter-fotója, amely a nemzetközi sajtóban komoly összeget ért volna, teljesen ingyenesen hozzáférhető volt, míg más esetekben szankciók fenyegetik a médiumokat.)

A Facebookon és hasonló közösségi oldalakon felbukkanó fotók használata egy sor etikai és jogi kérdést vet fel, és amennyiben egy átfogó vizsgálat akár csak egy szempontból (mondjuk az áldozatok védelme felől közelítve a témát) megvizsgálná a kérdést, egy sor általános irányelv születhetne.

A közösségi oldalakat leggyakrabban az áldozatok és az elkövetők feltérképezésére használja a sajtó, általában – persze, nem mindig - betartva a személyiségi jogok védelmének szabályait, de gyakran előfordul, hogy egy érintett, vagy hozzátartozó által jóváhagyott fotóról a megjelenés derül ki, hogy jogtulajdonosa van, vagy létezik olyan személy, aki nem járult volna hozzá a közléshez. Az általános irányelvek segíthetnék az ilyen esetek megelőzésében.

Betegjogok a médiában

Gyakran kerülnek a sajtó érdeklődésének középpontjába ismert és civil emberek egészségügyi problémái, amelyek amellet, hogy sokak érdeklődésére számot tartanak, rendkívül érzékeny területet jelentenek. A média igyekszik betartani a játékszabályokat, de talán hasznos lenne megvizsgálni, hogy éppen a téma „népszerűsége” miatt a sajtó nem próbálja-e feszegetni a határokat, illetve nem követ-e el esetenként jogsértéseket, előre kalkulálva a szankciókkal.

A **Betegjogok vizsgálata** a Magatartási Kódex 6. § alapján „**Az információs önrendelkezési jog védelme** a magántermészetű információk, személyes adatok közzétételébe való jogosulti beleegyezés megléte esetén ezek közzététele megengedett, feltéve, hogy az 5. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt előírások nem sérülnek.” a társszabályozás hatáskörébe tartozik.

Hivatkozás, forrásmegjelölés

A médiapiaci versenyben szinte minden információra azonnal lecsapnak a szereplők, miközben ezek megszerzése az alaphír közlőjének nem ritkán mérhető összegbe kerül. Gyakran on-line felületeken, hírműsorokban és a print sajtóban is feltűnnek forrásmegjelölés nélkül más médiumok exkluzív információi, fotói, amelyek súlyosan károsítják az alaphírt közlő médium érdekeit, kannibalizálva az amúgy sem túl fényes helyzetben lévő sajtót.

Javasoljuk, hogy akár egy konkrét hír „pályafutásának” lekövetésével induljon átfogó vizsgálat **az egyes médiumok forrásmegjelölési tevékenységének bemutatására**, amelynek végeredménye akár egy hivatkozási szabályzat megszületése is lehetne. (Egy anyag hány százaléka, hány mondata idézhető, saját munka hozzátétele nélkül leköszölhető-e egy átvett cikk, tudósítás, a videós tartalmakból kinyerhető-e fotó forrásmegjelölés nélkül, stb.)

E körben hivatkozunk a Közigazgatási Szerződés 2.2.c. pontjára „ egyéb, a jogszabályokban nem szabályozott, de a médiaigazgatáshoz és a médiapolitikához szorosan kapcsolódó feladatok ellátását, a Médiatanács és a Szakmai Szervezet között létrejövő külön megállapodások alapján.” Az a premissza, hogy „ne lopj a másiktól” szerintünk igen fontos médiapolitikai kérdés!

Smtv. 16. § alapján az alkotmányos rend védelmének vizsgálata

16. § A médiatartalom nem sértheti az alkotmányos rendet.

Az Smtv. 17. paragrafusa érvényesülésének vizsgálata

Indokolás: eleve viták voltak a paragrafus körül, s a gyűlölködő beszéd a törvény elfogadásának idejéhez képest is csak erősödött. E tartalmaknak a médiában való kezelése komoly feladat. (Hírt adni, de nem híresztelni...)

17. § (1) A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére.

(2) A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport kirekesztésére.

A közösségekkel szembeni gyűlöletkeltés és kirekesztés tilalma témakörben a fogyatékkal élők bemutatása a médiában témája

Magatartási Kódex 10.§

„Kirekesztő médiatartalomnak minősülhet különösen:

- a) az érintett közösség társadalmon belüli elszigetelésére történő felhívás vagy erre való utalás,
- (2) A gyűlöletkeltő, vagy kirekesztő véleményeknek, álláspontoknak a demokratikus tájékoztatás célját szolgáló bemutatásakor a médiatartalom-szolgáltatónak felelős módon kell eljárnia. Ennek módját az adott médiatartalom jellege, illetve felelős szerkesztője határozza meg.”

Javasoljuk továbbra is a tavalyi tervezett másik vizsgálat megvalósítását: **Hátrányos települések megjelenése a médiában.**